

Statenbrief

Datum

4 juni 2020

Zaaknummer

2020-007489

Inlichtingen

Provincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl

Blad

1 van 4

Onderwerp

Standpunt Kadernota Scherpenzeel

Portefeuillehouder

Jan Markink

Ambitie en thema

Ambitie 1 Samen voor Gelderland

Thema:

Sterk Bestuur en Toezicht

Doel van deze brief

Gedeputeerde Staten verzoeken Provinciale Staten om:
over de inhoud van deze brief te overleggen

1 Inhoud voorstel (beoogd resultaat/doel)

We informeren u over het standpunt dat wij hebben ingenomen ten aanzien van de kadernota van Scherpenzeel. De kadernota zoals die nu voorligt geeft ons onvoldoende vertrouwen in een duurzame zelfstandige toekomst van de gemeente Scherpenzeel. We zijn daarom voornemens een herindelingsprocedure te starten. We treden met de minister in overleg over ons voornemen.

2 Aanleiding

De bestuurskracht van Scherpenzeel (ongeveer 9800 inwoners) staat onder druk. Er wordt al meer dan 20 jaar gesproken over de bestuurlijke toekomst van de gemeente. In 2019 is uit onderzoek ('Zelfbewust Scherpenzeel') gebleken dat de realisatiekracht van Scherpenzeel in disbalans is met de opgaven en ambities van de gemeente.

Op 9 december 2019 heeft de raad in meerderheid (8-5) besloten voor zelfstandigheid.

Bij brief van 17 december 2019 hebben wij onze zorgen uitgesproken over de toekomstbestendigheid van deze keuze en het (nieuwe) college van Scherpenzeel verzocht om meer duidelijkheid te geven.

De hierop volgende dialoog nam de zorgen bij ons college nog niet weg.

In februari 2020 hebben wij daarom besloten een verkenning te starten naar de eventuele herindelingsprocedure en wij hebben Scherpenzeel gevraagd in de kadernota de noodzakelijke maatregelen voor een duurzame zelfstandige toekomst te nemen. U bent daarover geïnformeerd en er is een beeldvormende sessie geweest over het proces (PS2020-73).

Markt 11 | 6811 CG Arnhem
Postbus 9090 | 6800 GX Arnhem

026 359 99 99
post@gelderland.nl
www.gelderland.nl

BNG Bank Den Haag
NL74BNGH0285010824
BIC-code BNG Bank: BNGHNL2G

Btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

 provincie
Gelderland

3 Bestaand beleid c.q. kader

De provincie heeft een verantwoordelijkheid voor het openbaar bestuur. In de Statennotitie 'Sterk Bestuur voor de opgaven van morgen' (PS2018-217) hebben we aangegeven maatwerkgericht te werken aan de versterking van bestuurskracht van gemeenten, regio's en provincie. Gemeenten zijn primair zelf verantwoordelijk voor het versterken van hun eigen bestuurskracht. De provincie stimuleert initiatieven van onderop, maar pakt de regie als een geschikte oplossing vanuit gemeenten uitblijft.

De maatwerkaanpak voor de versterking van de kwaliteit van het openbaar bestuur is recent verder uitgewerkt in de Statenbrief 'Vitaal openbaar bestuur' (PS2020-244).

4 Argumenten/afwegingen/risico's

We nemen een voorlopig standpunt in over de kadernota van Scherpenzeel. Zoals die nu voorligt geeft deze kadernota onvoldoende vertrouwen voor een duurzame, zelfstandige toekomst van de gemeente Scherpenzeel. In de notitie 'een sterk dorp in een sterke gemeente' staat de volledige inhoudelijke beoordeling van de kadernota (bijlage). We erkennen het werk dat het college van B&W van Scherpenzeel heeft verzet om de Kadernota rond te krijgen, maar we missen belangrijke randvoorwaarden voor een structurele oplossing, waaronder:

- Er is geen evenwichtige en volwaardige vergelijking gemaakt tussen zelfstandigheid en herindeling met de gemeente Barneveld. Door de eenzijdige keuze voor zelfstandigheid is er een beperkt beeld voor een realistische afweging ten aanzien van de regiefunctie op lokale voorzieningen.
- Er wordt flink geïnvesteerd in de ambtelijke organisatie, maar dit biedt geen solide oplossing voor problemen van continuïteit en kwetsbaarheid. Het leidt ook niet tot structurele versterking van de strategische positie van de gemeente in het regionaal krachtenveld.
- De verbinding in het politiek-bestuurlijk samenspel tussen raad, college en ambtelijke organisatie blijft kwetsbaar en er worden in de kadernota geen structurele acties opgenomen om die verbinding te versterken. Daarmee blijft dit aspect van bestuurskracht onvoldoende.
- De positie in de regio blijft zwak. We missen een visie op de manier waarop de gemeente een constructieve en werkende wederzijdse verbinding wil aangaan met de maatschappelijke en bestuurlijke omgeving om haar doelen (beter) te bereiken. Een heldere keuze voor een strategisch partnerschap met een sterke gemeente in het gebied ontbreekt. De gemeente houdt vast aan een 'stand-alone'-positie.
- De volledige financiële exploitatie (incl. enkele incidentele dekkingen) wordt gebruikt om de exploitatie 2021-2024 rond te krijgen. Daarmee wordt alle (structurele) ruimte weggenomen eventuele tegenvallers op te kunnen vangen, laat staan dat de gemeente financiële ruimte overhoudt om crises aan te pakken.

Datum

4 juni 2020

Zaaknummer

2020-007489

Blad

3 van 4

- Over de komende tien jaar is de gemeente Scherpenzeel tot ongeveer 17,5 miljoen euro extra kwijt aan investeringen in organisatie en gemeentelijke huisvesting. Bij een herindeling zijn de investeringen veel lager (ca. 3,5 miljoen euro). De extra investeringen tot 17,5 miljoen euro worden mede gedekt door te bezuinigen op voorzieningen en de lasten voor inwoners te verhogen (OZB stijgt met 26,6 % in de komende vier jaar).

Vanwege dit standpunt zetten we een aantal acties in gang om een open overleg te starten, dat erop is gericht te komen tot een samenvoeging van Scherpenzeel met Barneveld. We baseren ons hiervoor op een analyse en verkenning van mogelijkheden voor versterking van de bestuurskracht van Scherpenzeel die de afgelopen periode is verricht (bijlage). De definitieve besluitvorming zal plaatsvinden nadat de raad van Scherpenzeel de kadernota heeft vastgesteld. Deze raadsvergadering is voorzien op 9 juli aanstaande.

Wij informeren de minister van Binnenlandse Zaken over onze standpunt per brief en treden, conform het nieuwe beleidskader gemeentelijke herindelingen, snel met haar hierover in overleg. Daarnaast hebben we Scherpenzeel en omliggende gemeenten per brief over ons standpunt geïnformeerd. Er gaat ook een brief naar de provincie Utrecht en de Regio FoodValley. Met Scherpenzeel en Barneveld volgt ook nog bestuurlijk overleg.

5 Financiële consequenties

Niet van toepassing

6 Proces en evaluatie

U bent in de beeldvormende sessie op 20 mei geïnformeerd over het proces bij een eventuele arhi-procedure. Besluitvorming in de Staten vindt, conform de wet algemene regels herindeling, plaats op het moment dat een herindelingsadvies voorligt (voorzien in juni 2021). Besluitvorming over het starten van een open overleg (na raadsvergadering in Scherpenzeel op 9 juli 2020) en het vaststellen van een eventueel herindelingsontwerp (voorzien in januari 2021) zijn GS-bevoegdheden. We zullen u tussentijds informeren.

Gedeputeerde Staten van Gelderland

John Berends - Commissaris van de Koning

Pieter Hilhorst - secretaris

Bijlagen:

1. Kadernota
2. Historisch overzicht ontwikkeling bestuurskracht Scherpenzeel

Datum

4 juni 2020

Zaaknummer

2020-007489

Blad

4 van 4

3. Notitie “een sterk dorp in een sterke gemeente” (inhoudelijke beoordeling Kadernota B&W)
4. Verkenning Versterking bestuurskracht Scherpenzeel, inclusief de verslagen
5. Brief aan de Minister (incl. bovenstaande bijlagen 1, 2, 3 en 4)
6. Brieven aan Scherpenzeel, Barneveld, omliggende gemeenten, Regio FoodValley en Provincie Utrecht
7. Verslagen monitoringsoverleg Scherpenzeel (3 maart, 9 april en 15 mei) en overleg met college Barneveld (12 mei)